

**Sophie Anna
Veelenturf**

De linkse theatermaker die naar rechts swipet

NL Wat als politieke polarisatie onze liefdesrelaties binnensijpelt? In *Swiping right* onderzoekt Sophie Anna Veelenturf hoe ideologie zich verhoudt tot intimiteit, en brengt ze spitante re-enactments van haar dates met rechts-conservatieve mannen, interviews met politiek gemengde koppels en gesprekken met experts.

Tekst **Michaël Bellon**

Het nieuwe, ambitieuze seizoen van Theater1150 in Sint-Pieters-Woluwe begint met *Swiping right*, een theatersolo waarin de jonge Nederlands-Brusselse theatermaker Sophie Anna Veelenturf verslag doet van haar onderzoek naar relaties tussen links- en rechtsgeoriënteerde partners.

Na passages op Theater Aan Zee en op het Fringe Festival in Edinburgh, belandt de Amsterdamse zo met haar verhaal in de stad die ze al sinds haar studies aan het KASK thuis noemt – omdat Gent haar snel te klein werd. Haar avontuurlijke karakter blijkt ook uit haar documentaire werk. Een jaar geleden studeerde ze af met de master-proef *Linkse gaatjes*, geïnspireerd op comedian Hans Teeuwens stelling dat linkse meisjes zich aangetrokken voelen tot conservatieve jongens. Vervolgens belandde ze zelf via datingapps in enkele kortstondige politiek geladen relaties. Daarnaast interviewde ze ‘politiek gemengde’ koppels en nog een resem andere (ervarings)deskundigen, onder wie een aantal boeren, een genderexperte en zelfs een garnalenvisser.

In *Swiping right*, de eerste creatie van Veelenturf in de schoot van theatergezelschap BERLIN, reconstrueert ze dat onderzoek én vertolkt ze een uitvergroete versie van zichzelf. Als denkende, twijfelende, embedded theatermaker, die kaas probeert te maken van de uiteenlopende meningen, vragen, oordelen en gevoelens waarmee ze in het maakproces bestookt wordt.

Je verzon voor een relatie tussen politiek tegengestelden het woord ‘polarelatie’. Hoe kwam je bij dat fenomeen terecht?

SOPHIE ANNA VEELENTURF: In eerste instantie doordat ik zelf op datingapps per ongeluk matchte met jongens die zich tijdens de date rechts of conservatief bleken te noemen. Mijn eerste impuls was afwijzend, maar zelf vonden die jongens dat we toch iets konden gaan drinken om te praten. Toen merkte ik dat ik daar eigenlijk niet het geschikte vocabulaire voor had. Ik had altijd vrienden die links stemden en sprak maar weinig met mensen die rechts stemden. Het was frustrerend om te merken dat ik moeilijk woorden kon vinden voor zaken die ik eerder nooit had hoeven uit te leggen of verdedigen. Toen ik vriendinnen vroeg hoe zij dat dan deden, zeiden ze gewoon dat ze niet met zulke jongens dateten. Maar ik wilde weten hoe je dat aanpakt. Hoe ga je met elkaar om? Waar trek je je grenzen? In

het eerste deel van de voorstelling ben ik net als het publiek eerder toegehoord. Maar gaandeweg wordt het heel persoonlijk. Sommige mensen herkennen zich helemaal niet in mijn persoonlijke verhaal, andere wel, bijvoorbeeld in de manier waarop het je kan kwetsen als je geghost wordt.

Je stelt jezelf ook in vraag. Je laat uitschijnen dat in de sterke mening van die rechtse jongens ook een deel van hun aantrekkingskracht ligt.

VEELENTURF: Net als slimme linkse mannen kunnen slimme rechtse mannen interessant zijn. Apolitieke mensen vind ik misschien soms nog lastiger om mee in gesprek te gaan. Ik kan het begrijpen dat je afhaakt omdat je je niet vertegenwoordigd voelt, het politieke systeem niet begrijpt of je door je omgeving geremd voelt om politiek actief te zijn. Maar ik heb ook met van die geprivilegieerde, witte hippies gedatet die dan verzuchten dat ze niet in politiek geloven. Dat vind ik een moeilijke positie om mee om te gaan. Tot een duidelijke mening kan je je tenminste verhouden. Al is het voor mij als witte cisgender natuurlijk makkelijker om een problematische mening te negeren, omdat ze vaak niet direct kwetsend is. Als bepaalde uitspraken wél jouw identiteit aangaan, dan reageer je niet gewoon met een wegwuivend ‘interessant’.

Je onderzoek is onvermijdelijk ook subjectief en emotioneel. Zoekt je podiumpersonage een jongen voor een relatie of om haar eigen meningen te helpen scherpstellen? Of is zo’n poging tot synthese een legitiem onderdeel van elke relationele zoektocht?

VEELENTURF: Bij mijn eerste twee dates met conservatieve jongens dacht ik vanaf het begin dat het toch niet zou werken en zag ik het als een soort experiment. Maar bij Jeff werd het anders. Toen voelde ik dat het niet meer ging om gewoon praten en argumenteren alleen. Sowieso ben ik als single ook aan het uitzoeken wat liefde is. De voorstelling is dan ook niet uit op antwoorden. Ik wil vragen stellen waarmee je zelf aan de slag kan wanneer je de zaal verlaat.

“Daten is leuk,” zeg je op een bepaald moment in de voorstelling.

VEELENTURF: Daten blijft iets fascinerends. Het heeft ook iets performatiefs: je opmaken, je klaarmaken en jezelf presenteren aan iemand die je nog niet kent. Je wordt soms bijna een personage. Heel raar maar soms ook vervelend, omdat je je de hele tijd heel bewust bent van jezelf. En dat swipen is ook

een beetje consumeren, waarbij de algoritmes veel bepalen. Zo stond pas nog in de krant dat de zoekfilters je als man kleiner dan 1,80 meter snel achteraan in de rij plaatsen. Datingapps werken racisme, fatshaming, validisme en klassendiscriminatie in de hand.

Labels als 'links' en 'rechts' kunnen richtinggevend zijn, maar ook mogelijke overeenkomsten verbergen. Dat iemand zich niet zomaar 'rechts' of 'links' wil laten noemen, is dus te begrijpen.

VEELENTURF: Labels verkleinen een mens op een bepaalde manier. In het Verenigd Koninkrijk heb ik datingexperts geïnterviewd die ook onderzoek doen naar de ethiek van daten. Zij beaamden dat die vermelding van je politieke voorkeur polariserend kan werken, maar voor sommige gebruikers vergroot het net de veiligheid. Al is het nooit uitgesloten dat iemand die links stemt alsnog opeens racistische of transfobe uitspraken doet.

Maar een links-rechtsrelatie kan dus wel werken? Omdat mensen kunnen veranderen door gesprekken? Zo'n bijdehante rechtse jongen is soms snel om als hij je even de tijd geeft voor een tegenargument.

VEELENTURF: Dat is het mooie aan een intieme relatie. Dan trek je je toch sneller iets aan van hoe de ander reageert dan wanneer je bijvoorbeeld in een bar praat met iemand die je niet kent. Toen Jeff een keer iets heel problematisch zei waardoor ik moest huilen, beseftte hij pas hoe kwetsend het was. Hij ging erover nadenken omdat hij mij graag zag. Als je iemand graag ziet, dan doet het ertoe wat die vindt van jouw mening en ga je soms ook beter luisteren. Tegelijk zorgt het ook voor blinde vlekken.

"Het hart is opportunistisch en hypocriet," zeg je in de voorstelling wanneer verliefdheid bepaalde uitspraken dreigt te laten passeren.

VEELENTURF: De vraag is inderdaad waar je grens ligt. Bij mij is het bijvoorbeeld ook nooit tot een moment gekomen waarop ik die jongens heb moeten voorstellen aan mijn vrienden of meenemen naar een familiefeest. Wat als dat niet matcht?

Op de vraag of links of rechts ook verschil uitmaakt tussen de lakens heb je nog geen antwoord.

VEELENTURF: Mijn ervaring met rechtse jongens is op dat vlak te beperkt. Wat me wel opviel is dat conservatieve mensen

"Net als slimme linkse mannen kunnen slimme rechtse mannen interessant zijn. Tot een duidelijke mening kan je je tenminste verhouden"

vaak wat moeilijker praten over seks. Het ligt gevoeliger, of ze houden het meer privé.

We horen ook een homokoppel waarvan een van de partners nogal wat problematische praat incasseert van de ander. Dat doet denken aan de onderwerping aan een toxische bad boy, die soms ook hardnekkig kan zijn. Anderzijds kan het ook in niet-romantische relaties legitiem zijn om al eens iets te laten passeren voor de lieve vrede. Of om politiek er helemaal buiten te laten.

VEELENTURF: Ik ben zelf geen psycholoog, maar het is wel interessant om te zien hoe er in koppels vaak iemand met een iets dominantere houding of mening is, terwijl de ander iets vaker de nuance opzoekt. Beide profielen kunnen overigens links of rechts zijn.

En voor sommige mensen staat politiek inderdaad gewoon gelijk aan een keertje naar de stembus gaan. Voor iemand die de elektriciteitsrekening niet kan betalen, is met politiek bezig zijn dan weer een privilege dat hij of zij niet heeft. Terwijl bijvoorbeeld voor boeren best wel veel politiek is, en voor een transpersoon van kleur diens lichaam alleen al politiek is. Ook voor mij is het persoonlijke politiek. Daarom vond ik de vraag

van Max om hem even los te koppelen van politiek oneerlijk.

Het zou kunnen dat de mensen die je voor het stuk sprak ook komen kijken en geconfronteerd worden met de reacties van het publiek op hun woorden.

VEELENTURF: Voor mijn masterproef *Linkse gaatjes* had ik een conservatieve vrouw geïnterviewd die was komen kijken en het heel heftig vond hoe linkse mensen om alle conservatieve stemmen lachten. Alsof het allemaal heel grappig was wat ze zeiden. Het is ook best moeilijk om je stem terug te horen in een gemonteerde versie. Ik heb al de reactie gekregen dat het natuurlijk wel typisch was dat ik dat ene pijnlijke fragmentje gebruikte, maar dat het oké was, omdat ik mezelf ook te kijk zet.

Sophie Anna Veelenturf

— Geboren in 1999 in Amsterdam, woont in Brussel

— Studeerde in 2024 af aan KASK Drama als actrice en theatermaker, en maakte als masterproef de voorstelling *Linkse gaatjes*

— Is *young artist in residence* bij BERLIN, waar ze voor *Swiping right* romantische relaties tussen politieke tegenpolen onderzocht

Bedenkingen kunnen er zijn van beide kanten van het politieke spectrum, maar je geeft ze allebei een eerlijke kans.

VEELENTURF: Dat hoop ik in ieder geval. Daarom ben ik ook benieuwd naar de publieksreacties. In Sint-Pieters-Woluwe zullen we voor het eerst een nagesprek doen.

Swiping right is op 22/9 te zien in Theater1150, kunsten-cultuur.woluwe1150.be, en op 29/4 in de KVS BOX, kvs.be

LA DRAMATURGE DE GAUCHE QUI BALAYE À DROITE

FR/ Et si la polarisation politique influençait nos relations amoureuses ? Dans *Swiping Right*, la Bruxelloise d'origine néerlandaise Sophie Anna Veelenturf explore le rapport entre idéologie et intimité et livre sur scène une interprétation décapante de ses rendez-vous avec des hommes conservateurs de droite.

THE LEFT-WING THEATRE-MAKER SWIPING RIGHT

EN/ What if the political polarisation was infiltrating our love affairs? In *Swiping Right*, her first creation for theatre company BERLIN, the Dutch-born, Brussels-based theatre-maker Sophie Anna Veelenturf searches how ideology relates to intimacy, and brings lively re-enactments of her dates with right-wing conservative men.